

INFODOCUMENT

WET- EN REGELGEVING OVER BRANDVEILIGHEID EN HET VEILIG GEBRUIK VAN GEBOUWEN

Wet- en regelgeving over brandveiligheid en het veilig gebruik van gebouwen

Dit informatiedocument is ter voorbereiding op de Omgevingswet die in januari 2024 in werking treedt.

Werkgevers in Nederland hebben niet alleen te maken met de arbowet- en regelgeving. Ook wet- en regelgeving op het gebied van brandpreventie en het veilig gebruik van gebouwen is belangrijk. De belangrijkste wetten op dit gebied zijn de Omgevingswet, het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl, het voormalige Bouwbesluit), het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit brandveilig gebruik en de basishulpverlening overige plaatsen (Wet op de Veiligheidsregio's).

Het Bbl bevat alle bouwtechnische voorschriften waaraan gebouwen in Nederland moeten voldoen. Het Bal geeft voornamelijk voorschriften die zijn gericht op milieubelastende activiteiten. Het Bal verwijst ook naar richtlijnen voor het gebruik en de opslag van gevaarlijke stoffen (Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen, kortweg: PGS).

UITVOERING EN HANDHAVING

De uitvoering en handhaving van bovengenoemde wet- en regelgeving ligt bij het lokaal bevoegd gezag. Bedrijven en organisaties moeten voldoen aan voorwaarden die zijn gebaseerd op deze regelgeving. Naast deze op wetgeving gebaseerde eisen kunnen ook andere eisen gesteld worden. Bijvoorbeeld de hiervoor genoemde PGS-richtlijnen, voorwaarden die brandverzekeraars stellen en eisen die de gebruiker voor zichzelf stelt met het oog op het veilig gebruik van het gebouw. De brandveiligheidseisen van de overheid zijn gericht op de veiligheid van de gebruikers van een gebouw of object, op het voorkomen van branduitbreiding naar andere percelen en op de bescherming van het milieu. Voor verzekeringsmaatschappijen gelden andere normen. Die richten zich meer op het voorkomen van schade aan een object en het waarborgen van de continuïteit van een organisatie.

Het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)

De Omgevingswet levert een belangrijk instrument om een minimaal niveau van brandveiligheid van een gebouw te borgen: het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

Het Bbl bevat voorschriften over het (ver)bouwen en slopen van bouwwerken, over de staat en het gebruik van bestaande bouwwerken en over de veiligheid tijdens het bouwen en slopen.

GEBRUIKSFUNCTIES

Het Bbl onderscheidt verschillende categorieën gebruiksfuncties:

- woonfunctie;
- bijeenkomstfunctie;
- celfunctie;
- gezondheidszorgfunctie;
- industrie functie;
- kantoorfunctie;
- logiesfunctie;
- onderwijsfunctie;
- sportfunctie;
- winkelfunctie;
- overige gebruiksfunctie;
- bouwwerk geen gebouw zijnde.

De functie van het gebouw bepaalt aan welke voorschriften het gebouw moet voldoen. Hiernaast wordt, indien van toepassing, een splitsing gemaakt in nieuwbouw en bestaande bouw. Het Bbl maakt onderscheid in twee typen eisen:

- functionele eisen;
- prestatie-eisen.

FUNCTIONELE EIS

De functionele eis geeft het doel aan voor de voorschriften en is in meer algemene bewoordingen gesteld.

PRESTATIE-EIS

De prestatie-eis geeft concreet aan op welke manier aan de functionele eis wordt voldaan: met welke prestatie en eventueel met welke bepalingmethode zoals een NEN-norm.

GELIJKWAARDIGHEIDSBEPALING

De Omgevingswet biedt in artikel 4.7 de mogelijkheid om maatregelen die volgens het Bbl verplicht zijn anders in te vullen, namelijk door een gelijkwaardige maatregel. Met de gelijkwaardige maatregel moet ten minste hetzelfde resultaat worden bereikt als met de voorgeschreven maatregel is beoogd.

Brandveiligheidsvoorschriften Bbl

UITGANGSPUNTEN BRANDVEILIGHEIDSVOORSCHRIFTEN

Het doel van de brandveiligheidsvoorschriften van het Bbl is het beperken van de kans op slachtoffers (gewonden en doden) en het beperken van de kans dat een brand zich uitbreidt naar een ander gebouw. Bij de brandveiligheidsregels voor nieuw te bouwen gebouwen is in het Bbl uitgegaan van het volgende tijdsmodel voor vluchten en hulpverlening:

- binnen 15 minuten na het ontstaan van een brand is de brand ontdekt en zijn de door die brand bedreigde personen en de brandweer gealarmeerd;
- binnen 15 minuten na die alarmering hebben de door de brand bedreigde personen zonder hulp van de brandweer kunnen ontluchten;
- binnen 15 minuten na het melden van de brand is de brandweer aanwezig en operationeel;
- en binnen 60 minuten na het ontstaan heeft de brandweer de brand onder controle. Dat houdt in dat wordt voorkomen dat de brand verder uitbreidt. Op dat moment zijn de laatste door de brand bedreigde personen met behulp van de brandweer gered.

Voor bestaande bouwwerken zijn dergelijke uitgangspunten in het Bbl niet vastgelegd. De bouwkundige brandveiligheidsvoorschriften voor bestaande bouw zijn minder streng dan die voor nieuwbouw. De restrisico's op het gebied van brandveiligheid voor gebouwen die voldoen aan het niveau bestaande bouw zijn dan ook groter dan de restrisico's voor gebouwen die voldoen aan de nieuwbouwvoorschriften van het Bbl.

In het Bbl staan verschillende bouwkundige-, installatietechnische- en gebruiksvoorschriften in het kader van brandveiligheid die een relatie hebben met bhv.

BOUWKUNDIGE BRANDVEILIGHEIDSEISEN

De belangrijkste bouwkundige brandveiligheidseisen zijn gericht op het voorkomen en beperken van brand en het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand. Ze moeten zorgen dat de gebruikers van het gebouw in noodsituaties tijdig en veilig het pand kunnen ontluchten. Rook is, veel meer dan brand, de belangrijkste beperkende factor bij een ontluchting. Daarom stelt het Bbl in bouwkundige zin strenge eisen aan de beperking van rookverspreiding in nieuw te bouwen gebouwen. Voor bestaande gebouwen zijn deze eisen minder streng. Daarnaast stelt het Bbl uiteraard voorwaarden aan de beperking van branduitbreiding. Meestal hebben de vereiste bouwkundige voorzieningen effect op beide aspecten. Concrete vorm krijgen de voorzieningen bijvoorbeeld in vluchtroutes en de verschillende compartimenteringen. Verder moeten bouwmaterialen die worden toegepast in (extra) beschermde (vlucht)routes van bestaande en nieuwe gebouwen voldoen aan de eis dat ze weinig bijdragen aan de brandvoortplanting en rookontwikkeling.

VOORSCHRIFTEN CONSTRUCTIEVE VEILIGHEID

De voorschriften die betrekking hebben op de constructieve veiligheid van een bouwwerk zijn erop gericht dat een bouwwerk niet bezwijkt door (oneigenlijke) krachten die op het bouwwerk inwerken. Brand kan een sterk negatieve invloed hebben op de constructieve veiligheid van een bouwwerk. Als de (hoofd)draagconstructie van bijvoorbeeld een vloer, trap of hellingbaan snel wordt beïnvloed door brand, dan kunnen de vluchtroutes onbruikbaar worden met alle gevolgen van dien. Daarom hebben de constructieve bepalingen niet alleen betrekking op de 'normale' toestand van een gebouw, maar vooral ook op de 'abnormale' toestand van het gebouw, zoals een brand.

INSTALLATIETECHNISCHE ASPECTEN

Voorbeelden van installatietechnische aspecten die betrekking hebben op de brandveiligheid zijn een brandmeldinstallatie, een ontruimingsalarminstallatie, noodverlichting, blustoestellen, brandslanghaspels, een droge blusleiding en brandweerliften.

BRANDBEVEILIGINGSINSTALLATIES

De brandbeveiligingsinstallaties maken deel uit van de in gebouwen en objecten aangebrachte technische installaties. Ze hebben tot doel een vooraf bepaald niveau van brandveiligheid te waarborgen. Als het voor de gebruikers van een gebouw van groot belang is dat een brand tijdig ontdekt wordt, bijvoorbeeld vanwege de benodigde ontruimingstijd, dan is in het Bbl al snel een installatie voorgeschreven die automatisch een beginnende brand detecteert en een melding doorgeeft. De mens als factor voor ontdekking van een brand wordt daarmee uitgeschakeld, waardoor kostbare tijd gewonnen kan worden.

In het Bbl staat in de bijlage aangegeven voor welke gebruiksfuncties een automatische brandmeldinstallatie vereist is. Ook is uit de bijlage af te leiden welke gebruiksfuncties een doormelding naar de alarmcentrale moeten hebben en over een geldig inspectiecertificaat moeten beschikken dat is afgegeven op grond van het CCV-inspectieschema Brandmeldinstallaties. Indien er voor de brandmeldinstallatie een certificaat wordt geëist, betekent dit dat de ontruimingsinstallatie ook gecertificeerd moet zijn.

Een brandmeldinstallatie moet voldoen aan zeer strenge voorwaarden, omdat de brandweer meestal direct reageert op een alarm van de installatie. Loze meldingen moeten zoveel mogelijk zijn uitgesloten. Naast vele technische voorwaarden is een belangrijke gebruiksvoorwaarde ter voorkoming van onnodig alarm de verplichting een medewerker met als taak 'Beheerder Brandmeld- en ontruimingsalarminstallatie' in dienst te hebben. De gebruikers die verplicht een brandmeldinstallatie hebben, moeten ook een ontruimingsplan hebben.

ONTRUIMINGSALARM

Als een gebruiksfunctie een brandmeldinstallatie moet hebben volgens het Bbl, is ook een ontruimingsalarminstallatie verplicht. Als een incident in een gebouw of object ernstige gevolgen kan hebben voor de gebruikers dan moet iedereen direct en ondubbelzinnig gewaarschuwd kunnen worden het gebouw te verlaten. Hiervoor worden speciale ontruimingsinstallaties gebruikt, die bestaan uit een punt waar het ontruimingssignaal in werking wordt gesteld en een systeem dat de aanwezigen alarmeert (een luide bel, een slow-whoop installatie, een geluidsinstallatie of omroepsysteem). In een ruimte waar vaak veel lawaai is, kan een ontruimingsinstallatie met lichtsignalen worden gebruikt. Ook de ontruimingsalarminstallatie moet worden beheerd.

BRANDBLUSMIDDELEN

Met een brandslang is een brand in een beginstadium te bestrijden. Daarom worden er in de vluchtroutes en op andere daarvoor in aanmerking komende plekken brandslanghaspels aangebracht. In het Bbl is voorgeschreven voor welke gebruiksfuncties een brandslanghaspel verplicht is. Het voordeel van brandslanghaspels ten opzichte van andere kleine blusmiddelen is, dat ze een onbeperkte werkingsduur hebben zolang er maar waterdruk is. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld poederblussers of schuimblussers, die na korte tijd uitgewerkt zijn. Er kleeft echter ook een belangrijk nadeel aan het gebruik van brandslanghaspels, namelijk dat men te lang doorgaat met de bluspoging. Dit kan nadelig zijn voor een succesvolle ontruiming en gevaar opleveren voor de aanwezigen in een gebouw. Daarbij bestaat nog het gevaar, dat de (onbeschermde) persoon die blust te lang verblijft in een omgeving die met rook gevuld is. Daardoor neemt de kans op rookvergiftiging (CO-vergiftiging) toe, met alle nadelige gevolgen van dien.

De blusmiddelen moeten goed zichtbaar zijn of de plek moet worden aangeduid door middel van een pictogram. Een brandslanghaspel moet op een adequate manier worden gecontroleerd en onderhouden. Vaak wordt dit jaarlijks gedaan. Draagbare en verrijdbare toestellen moeten tweejaarlijks gecontroleerd worden. Verzekeraars kunnen echter ook eisen stellen aan het onderhoud.

SPRINKLERINSTALLATIES

Een automatische sprinklerinstallatie is een vaste blusinstallatie, die water verspreidt door middel van sproeiers (sprinklers). De installatie is in staat brand tijdig te ontdekken en deze vervolgens automatisch te blussen of onder controle te houden, totdat de brandweer het blussen kan voltooien. Deze installaties worden in het algemeen alleen aangebracht als een brand grote gevolgen kan hebben. Een sprinklerinstallatie wordt nog niet rechtstreeks voorgeschreven in het Bbl, maar wordt vaak ingezet als gelijkwaardige maatregel als bijvoorbeeld de oppervlakte van een brandcompartiment groter is dan volgens het Bbl is toegestaan.

VLUCHTROUTES

In het Bbl is het uitgangspunt dat één vluchtroute volstaat, mits deze aan een bepaald veiligheidsniveau voldoet. Deze vluchtroute moet immers gegarandeerd worden. Wanneer in een gebouw toch twee vluchtroutes beschikbaar zijn, hoeven deze niet aan hetzelfde veiligheidsniveau te voldoen als bij één vluchtroute, maar in een aantal gevallen (met name in niet-woongebouwen) aan een lager veiligheidsniveau. De standaard loopsnelheid waarop de voorschriften in het Bbl gebaseerd zijn, is 1 meter per seconde. De maximale loopafstand van 30 meter in het Bbl voor nieuwbouw hangt samen met het uitgangspunt dat mensen 30 seconden met ingehouden adem en een snelheid van 1 meter per seconde door een ruimte met rook kunnen lopen. Voor nieuw te bouwen gebouwen zoals bijvoorbeeld in een kantoorfunctie, sportfunctie of winkelfunctie mag bij een lage personenbezetting worden uitgegaan van een langere loopafstand (45 of 60 m). Ook voor bestaande gebouwen zijn grotere loopafstanden toegestaan dan 30 m.

DEUREN IN VLUCHTROUTES

Aan deuren in vluchtroutes worden speciale eisen gesteld. Ze mogen niet openstaan, tenzij er speciale technische voorzieningen zijn aangebracht die de deuren sluiten in geval van brand. Een voorbeeld van zo'n voorziening is een zogenaamde 'kleefmagneet' die is aangesloten op een brandmeldinstallatie. Het geopend houden van deuren in vluchtwegen door blokjes onder de deur mag dan het gebruiksgemak van het gebouw verhogen, het verlaagt echter in sterke mate de veiligheid van de gebruikers en is niet toegestaan.

HERKENBAARHEID VLUCHTROUTES

Vluchtroutes moeten voor iedereen herkenbaar zijn, ook wanneer de normale verlichtingsinstallatie niet meer werkt. Daarom moeten in de vluchtroutes verlichtingspunten zijn aangebracht -die zijn aangesloten op de noodverlichtingsinstallatie. De verplichting voor noodverlichting geldt voor vluchtroutes uit verblijfsruimten die bestemd zijn voor meer dan 75 personen en ook voor de liftkooi. Ook moeten in de vluchtroutes bordjes zijn aangebracht die verwijzen naar de (nood)uitgangen. Deze bordjes zijn herkenbaar aan een groene achtergrond met daarop een wit pictogram (conform NEN 6088 en NEN-EN 1838) dat de vluchtrichting aanwijst. Als deze bordjes zijn uitgevoerd met verlichting, dan moet de verlichting branden als het gebouw normaal in gebruik is. Ook moet deze verlichting zijn aangesloten op de noodverlichtingsinstallatie, in het geval noodverlichting verplicht is.

Veilig gebruik van een gebouw

GEBRUIKSMELDING

In sommige situaties is het verboden om een gebouw te gebruiken, zonder eerst een gebruiksmelding te hebben gedaan. Denk hierbij aan een risicovoller gebruik van een gebouw. In aanvulling op de brandveiligheidseisen vanuit het Bbl kan een gemeente nadere voorwaarden stellen aan het brandveilig gebruik van het gebouw.

De verplichting voor een omgevingsvergunning brandveiligheid gebruik is vervallen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. In paragraaf 6 vind je meer informatie over de omgevingsvergunning brandveilig gebruik.

MELDINGSPLICHT

Een meldingsplicht geldt voor het gebruik van:

- een gebouw met een woonfunctie voor kamergewijze verhuur;
- een gebouw met een woonfunctie voor zorg;
- een gebouw, als daarin meer personen aanwezig zijn dan:
 - o **10 personen:**
 - bijeenkomstfunctie voor kinderen jonger dan 12 jaar
 - bijeenkomstfunctie voor personen met een fysieke of geestelijke beperking
 - celfunctie
 - gezondheidszorgfunctie met bedgebied
 - logiesfunctie in een logiesgebouw
 - onderwijsfunctie voor het basisonderwijs
 - o **50 personen:**
 - andere bijeenkomstfunctie dan hiervoor aangegeven
 - andere gezondheidszorgfunctie dan hiervoor aangegeven
 - andere logiesfunctie dan hiervoor aangegeven
 - andere onderwijsfunctie dan hiervoor aangegeven
 - sportfunctie
 - winkelfunctie
 - overige gebruiksfunctie voor het stallen van motorvoertuigen
 - overige gebruiksfunctie voor het personenvervoer
 - bouwwerk, geen gebouw zijnde (niet voor het wegverkeer)
 - o **150 personen:**
 - kantoorfunctie
 - industrie functie

OMGEVINGSPLAN

Omgevingsplan is de opvolger van de huidige bestemmingsplannen. Daarin is voor het gehele grondgebied van de desbetreffende gemeente aangegeven welke functies (voormalige bestemmingen) in een bepaald gebied zijn toegestaan.

Gemeenten kunnen in het Omgevingsplan met een maatwerkregel afwijken van het aantal personen voor de celfunctie, de gezondheidszorgfunctie en de logiesfunctie gelegen in een logiesgebouw.

TERMIJN GEBRUIKSMELDING

Een gebruiksmelding moet minstens vier weken voor de ingebruikname van een gebouw worden gedaan. Nademeldingen kunnen gemeente of brandweer controleren of aan de brandveiligheidseisen is voldaan, maar dat kan uiteraard ook in bouwwerken waarvoor geen melding verplicht is. Eventueel kunnen zij aan de gebruiksmelding een zogenaamd 'maatwerkvoorschrift' verbinden dat noodzakelijk is voor het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, brandgevaar en ongevallen bij brand. Het maatwerkvoorschrift kan echter geen aanvullende/extra eisen bevatten ten opzichte van het Bbl. Indien noodzakelijk, zou een maatwerkvoorschrift bijvoorbeeld een beperking van het aantal personen kunnen zijn dat van het gebouw gebruik mag maken.

BRANDVEILIG GEBRUIK

Het Bbl bevat ook voorschriften voor het brandveilig gebruik van het bouwwerk. Deze voorschriften zijn rechtstreeks werkend, ongeacht de verplichting van een gebruiksmelding. Denk hierbij aan het gebruik van deuren in vluchtroutes (zoals te openen zonder sleutel) en het gebruik van zelfsluitende deuren (niet toegestaan om deuren vast te zetten). 'Rechtstreeks werkende voorschriften' betekent dat daaraan altijd moet worden voldaan, ongeacht een vergunning- of meldplicht.

Tijdens het gebruik van het gebouw zal de inrichting niet altijd blijven zoals die in het begin was. Daardoor kan het gebeuren dat een aanvankelijk veilige situatie verandert in een onveilige situatie. Het is daarom goed om van tijd tot tijd een rondgang te maken en na te gaan of er geen wijzigingen zijn doorgevoerd die het verblijf in het gebouw onveilig hebben gemaakt. Er kan dan worden gecontroleerd met onderstaande, niet volledige, lijst van punten:

- brandgevaarlijke en vandalisme-gevoelige situaties, bijvoorbeeld door gebruik van bepaalde versiering en stoffering, opstelling van tafels en stoelen;
- vrijhouden van uitgangen en vluchtroutes en het gesloten houden van rook-en brandwerende deuren, tenzij deze deuren zijn voorzien van speciale installaties die de deuren automatisch sluiten ingeval van rookontwikkeling;
- toegankelijk houden van voorzieningen die speciaal zijn aangelegd voor gebruik door de brandweer;
- periodieke controles op de werking en bereikbaarheid van aangebrachte technische voorzieningen die in geval van brand een belangrijke functie vervullen, zoals brandblussers, alarminstallatie, brandmeldinstallatie, noodverlichting;

- het opstellen van een ontruimingsplan, plattegrond met vluchtroutes en brandveiligheidsinstructies;
- voorwaarden waaronder brandgevaarlijke werkzaamheden mogen worden verricht en de controle daarop;
- de aanwezigheid van brandgevaarlijke stoffen;
- de aanwezigheid van voldoende en adequaat getrainde bhv'ers;
- het maximaal toegestane aantal aanwezige personen en de daarop afgestemde afmetingen van de vluchtdeuren.

Hulpverlening bij brand

HULP BIJ ONTRUIMING BIJ BRAND

De hulpverlening bij brand voor werknemers is geregeld op grond van de Arbowet.

De Arbowet bevat regelgeving over de arbeidsomstandigheden in een bedrijf of inrichting en regelt de hulpverlening aan werknemers en andere personen die in verband met de arbeid aanwezig zijn. Artikel 6.20, eerste lid, van het Bbl regelt de hulpverlening bij brand aan iedereen die zich in een bouwwerk of een gebruiksfunctie bevindt. Het gaat hierbij om het evacueren van bijvoorbeeld patiënten in een ziekenhuis, gedetineerden en bezoekers van een discotheek, in het geval van brand.

BBL, ARTIKEL 6.20 ONTRUIMING BIJ BRAND

1. In een gebruiksfunctie met een brandmeldinstallatie als bedoeld in artikel 3.115 en in een bouwwerk waarvoor een gebruiksmelding als bedoeld in artikel 6.7 is gedaan, zijn voldoende personen aangewezen om de ontruiming bij brand voldoende snel te laten verlopen.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op een woonfunctie voor zorg met zorg op afspraak of met zorg op afroep.

In een bouwwerk met een gebruiksfunctie met een verplichte brandmeldinstallatie en in een bouwwerk waarvoor een gebruiksmelding is gedaan, moeten voldoende personen aangewezen zijn om de ontruiming bij brand voldoende snel te laten verlopen. De eigenaar of gebruiker van een bouwwerk mag zelf bepalen hoe hij dit regelt. Door extra technische maatregelen (zoals sprinklers) kan het aantal personen dat nodig is voor hulpverlening worden beperkt. In de praktijk is het al gebruikelijk dat een werkgever bij de organisatie van de bhv ook rekening houdt met de evacuatie van niet-werknemers. Met een bhv-organisatie die voldoet aan de eisen op grond van de Arbowet die tevens rekening houdt met de ontruiming van niet-werknemers, zoals publiek en patiënten, wordt voldaan aan het eerste lid. Artikel 6.20 zal voor de meeste bouwwerken dan ook niet tot feitelijke veranderingen in de hulpverlening bij brand leiden.

VRIJWILLIGERS

Ook voor bouwwerken waarin sprake is van vrijwilligers (bijvoorbeeld verenigingsgebouwen) bepaalt artikel 6.20 dat men voldoende personen moeten hebben aangewezen die helpen bij ontruimen bij brand. Dit kan praktisch worden ingevuld, rekening houdend met het daadwerkelijk gebruik van het bouwwerk en de redzaamheid van de personen die daar normaliter aanwezig zijn. Er hoeft in dit soort bouwwerk dus geen hulpverlening te worden ingericht zoals bij bouwwerken waarin arbeid wordt verricht en de organisatie van bedrijfshulpverlening op grond van de Arbowet verplicht is. Voor kleine bouwwerken zonder brandmeldinstallaties of waar minder dan 50 personen aanwezig zijn, geldt artikel 6.20 niet.

WOONFUNCTIES VOOR ZORG

In woonfuncties voor zorg met een brandmeldinstallatie moet de hulp bij ontruiming geregeld zijn. In woonfuncties voor zorg op afspraak en de woonfunctie voor zorg op afroep niet.

Bij deze woonfuncties kunnen de bewoners zich nog zelfstandig of met behulp van mantelzorg redden, ook bij brand. Bij de woonfunctie voor zorg op afroep meldt de brandmeldinstallatie wel door naar een zorgcentrale. De zorgcentrale, die veelal niet in de nabijheid van de woning ligt, kan na melding contact zoeken met de bewoners en eventueel iemand sturen als zich daar een hulpvraag voordoet.

Sancties Bbl

Op het niet naleven van de bepalingen in het Bbl staan sancties in de vorm van handhavend optreden. Het bevoegd gezag kan handhavend optreden in de vorm van een last onder dwangsom, bestuursdwang of bestuurlijke boete. Voordat tot sancties wordt overgegaan, zal eerst gekeken worden naar de aard en de ernst van de overtreding. Bovendien moet het bevoegd gezag ook overwegen of er mogelijk sprake kan zijn van de toepassing van gelijkwaardige maatregelen. Veel van de geconstateerde gebreken komen voort uit onwetendheid van de gebruiker met de regelgeving.

Omgevingsvergunning brandveilig gebruik

De omgevingsvergunning brandveilig gebruik is met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en het Bbl vervallen. Er geldt voor bepaalde gebouwen alleen nog een gebruiksmeldingsplicht.

Besluit brandveilig gebruik en de basishulpverlening overige plaatsen

Per 1 januari 2018 is het Besluit brandveilig gebruik en de basishulpverlening overige plaatsen (Bbgbop) van kracht. Dit besluit geeft regels over het brandveilig gebruik van voor mensen toegankelijke plaatsen, voor zover dit niet in andere wetgeving is geregeld. Daarnaast bevat dit besluit regels over de zogenoemde basishulpverlening op die plaatsen.

Veel van de regels in dit besluit gaan over plaatsen waar groepen mensen in georganiseerd verband bij elkaar zijn, zoals openluchtfestivals. Ook daar kunnen immers risico's ontstaan, onder meer wat betreft de brandveiligheid. Als algemeen uitgangspunt geldt dat burgers verantwoordelijk zijn voor hun eigen veiligheid, en dat de meeste burgers zelfredzaam zijn. Maar ook de overheid heeft verplichtingen. Als er op zulke plaatsen brand uitbreekt, is er sprake van een extra veiligheidsrisico. Daarmee zijn regels voor het brandveilig gebruik van zulke plaatsen gerechtvaardigd.

DOELSTELLING

Dit besluit vormt de uitwerking van artikel 3, derde lid van de Wet veiligheidsregio's, met als doel te komen tot een landelijke uniforme regeling. Het besluit schrijft voor welke regels voor welke situatie gelden. Uitgangspunt is dat deze regels niet zwaarder zijn dan nodig en dat ze leiden tot beperking van de administratieve lasten voor bedrijven. Het besluit bevat regels die voorheen te vinden waren in de gemeentelijke brandbeveiligingsverordeningen.

RISICOBENADERING

Het besluit bevat een aantal algemene bepalingen over veiligheid, maar is verder gebaseerd op de gedachte dat er alleen een regeling nodig is voor situaties waarin een reëel risico bestaat. Dan geldt een meldingsplicht. Vervolgens beschrijft het besluit waar het risico van vuur, warmte en rook het grootst is, namelijk bij een bepaald aantal mensen in een besloten ruimte. Voor die situaties bevat het besluit de strengste eisen. In de open lucht zijn die risico's aanmerkelijk kleiner of afwezig.

MELDINGSPLICHT

Het besluit kent uitsluitend een gebruiksmeldingsplicht, en geen gebruiksvergunningplicht. De gebruiksmeldingsplicht geldt voor verblijfsruimten waarin bedrijfsmatig of in het kader van verzorging nachtverblijf wordt verschaft. Verder geldt een gebruiksmeldingsplicht voor een verblijfsruimte die bestemd is voor meer dan 150 personen tegelijk.

BASISHULPVERLENING

Mede naar aanleiding van de brand in het cellencomplex bij Schiphol, in oktober 2005, bleek er onduidelijkheid te bestaan over de vraag wie verantwoordelijk is voor de veiligheid van personen op bepaalde plaatsen. De Arbowet verplicht werkgevers tot het hebben van bedrijfshulpverlening (bhv) en regelt op die manier de zorg van werkgevers voor werknemers. De bouwregelgeving stelt eisen aan gebouwen en andere bouwwerken. Deze eisen zijn vooral gericht op bouwtechnische aspecten van brand en vluchten.

Maar voor bezoekers van bepaalde plaatsen was dit onderwerp niet helder geregeld. Daarom wordt in het Bbgbop het begrip basishulpverlening geïntroduceerd. Dit is een samenstel van activiteiten die na een incident moeten worden verricht totdat professionele hulpverleners de hulpverlening overnemen. De basishulpverlening is erop gericht dat incidenten geen of zo weinig mogelijk schadelijke gevolgen hebben voor de aanwezigen. Om de alarmering goed te laten verlopen moet er een goede verbinding zijn.

Op plaatsen als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid over de gebruiksmelding is sprake van extra risico's. Daarom is een ontruimingsplan voor deze plaatsen verplicht. Een ontruimingsplan bevat, in relatie tot de fysieke eigenschappen van de plaats en in relatie tot het gebruik ervan, alle maatregelen die nodig zijn voor een vlotte ontruiming, zodat de risico's bij een incident zoveel mogelijk worden beperkt.

Omdat het hebben van een ontruimingsplan alléén nog geen waarborg is dat alles volgens plan verloopt, moet de organisator personen aanwijzen die in staat zijn de verschillende onderdelen van de basishulpverlening uit te voeren. Hij moet er ook voor zorgen dat er –in relatie tot de omstandigheden van de plaats en het aantal aanwezigen –voldoende personen zijn aangewezen én aanwezig zijn en dat zij bekend zijn met het ontruimingsplan. Er worden geen specifieke eisen gesteld aan de bekwaamheden van deze personen, maar van een verantwoordelijk organisator mag worden verwacht dat hij ervoor zorgt dat de basishulpverleners op hun taak berekend zijn.

BEDRIJFSHULPVERLENING EN BASISHULPVERLENING

De afkorting bhv kent dus twee betekenissen: bedrijfshulpverlening en basishulpverlening. Het besluit stelt dat een organisator ervoor moet zorgen dat er voldoende personen aangewezen en aanwezig zijn die de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, kunnen uitvoeren, en dat het ontruimingsplan bij hen bekend is. Bij kleine evenementen met weinig risico's zijn mensen die zijn opgeleid als bedrijfshulpverlener een prima oplossing voor de organisator. Zijn er meer risico's? Dan moet op maat worden gekeken wat hulpverleners moeten kunnen om aan het besluit te voldoen.